

I

(Rezoluții, recomandări și avize)

REZOLUȚII

COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

A 553-A SESIUNE PLENARĂ DIN 15 ȘI 16 IULIE 2020, ÎN FORMAT HIBRID

Rezoluția pe tema „Contribuția Comitetului Economic și Social European la programul de lucru al Comisiei Europene pentru 2021 pe baza activității grupului ad-hoc «Contribuția CESE la programul de lucru al Comisiei Europene pentru 2021»”

(2020/C 364/01)

Raportori: **Petr ZAHRADNÍK**

Stefano PALMIERI

Jan DIRX

În sesiunea sa plenară din 15 și 16 iulie 2020 (ședința din 16 iulie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezenta rezoluție cu 140 de voturi pentru, 15 împotriva și 17 abțineri.

1. Introducere

1.1. Așa cum a subliniat în rezoluția sa pe tema „Propunerea CESE pentru reconstrucție și redresare după criza provocată de pandemia de COVID-19”⁽¹⁾, CESE salută călduros și sprijină pe deplin propunerile Comisiei Europene: planul privind „New Generation EU” și bugetul general al UE pentru 2021-2027. Comitetul speră și se așteaptă ca direcțiile trasate de către Comisie în aceste planuri, ca urmare a necesității de redresare și reconstrucție după criza generată de coronavirus, să fie prezentate integral și complet în programul de lucru al Comisiei pentru 2021.

1.2. Pentru CESE, programul de lucru ar trebui să vizeze restructurarea și îmbunătățirea economiei și a societății noastre și să aibă la bază următoarele principii: protejarea drepturilor omului și a drepturilor sociale, a valorilor democratice și a statului de drept; valorificarea întregului potențial al pieței unice; realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD), crearea unei economii circulare și realizarea neutralității climatice în UE până cel târziu în 2050, precum și asigurarea bunei guvernante și a responsabilității democratice.

1.3. CESE subliniază faptul că cele șase ambiții emblematice selectate de către Comisie (Un pact verde european, O Europă pregătită pentru era digitală, O economie în serviciul cetățenilor, O Europă mai puternică pe plan internațional, Promovarea modului nostru de viață european și Un nou elan pentru democrația europeană) asigură un cadru solid pentru punerea în aplicare a programului de lucru pentru 2021. Poate că ar trebui să se pună accentul într-o manieră mai explicită

⁽¹⁾ Rezoluția privind reconstrucția și redresarea după criza provocată de pandemia de COVID-19 (JO C 311, 18.9.2020, p. 1).

pe investiții și pe nevoia de a le accelera, inclusiv prin intermediul măsurilor care sunt în curs de adoptare în prezent. Unele detalii privind viitorul program de lucru pot fi găsite în Comunicarea Comisiei privind planul de redresare al Europei ⁽²⁾, iar propunerile noi vor fi reflectate în discursul din septembrie al președintei Comisiei, dna von der Leyen, privind starea Uniunii și în scrisoarea de intenție adresată Parlamentului European și Consiliului. De asemenea, CESE apreciază programul de lucru ajustat pentru 2020, care ține seama de criza provocată de pandemia de COVID și ar putea indica evoluția în viitorul apropiat.

1.4. CESE consideră ca fiind binevenită ajustarea de către Comisia Europeană a programului său de lucru pentru 2020 în cadrul acțiunii de redresare a Europei pentru a reacționa la pandemia provocată de coronavirus. Aceasta și-a reorientat activitatea și a stabilit prioritatea acțiunilor necesare pentru a propulsa redresarea și reziliența Europei, fiind totodată dedicată acțiunii de punere în practică a inițiativelor sale reprezentative, și anume Pactul verde european și Strategia digitală, întrucât acestea sunt esențiale pentru relansarea economiei europene și edificarea unei Europe mai reziliente, mai durabile, mai echitabile și mai prospere. Ia act de faptul că nouă inițiative au fost amânate pentru anul 2021.

1.5. În special acum, când vedem importanța cooperării dintre țări în aceste vremuri de criză, CESE speră că următoarea conferință privind viitorul Europei va conduce la consolidarea și la aprofundarea structurii instituționale a UE, precum și la o veritabilă reînnoire a proiectului UE, care să fie capabil să facă față provocărilor din următoarele decenii. Prin urmare, Comisia poate conta pe sprijinul deplin al Comitetului.

1.6. CESE este convins că procesul de redresare și de reconstrucție a economiei și a societății va fi realizabil doar cu participarea activă a organizațiilor societății civile și a partenerilor sociali.

1.7. În capitolele și la punctele următoare, Comitetul formulează propunerile sale concrete privind programul de lucru pentru 2021, urmând traiectoria celor șase ambiții principale ale Comisiei.

2. Un pact verde european

2.1. Pactul verde

2.1.1. Pactul verde european poate fi considerat, de asemenea, drept un instrument eficace pentru relansarea durabilă a economiei prin investiții masive care susțin schimbările structurale necesare cu care se confruntă Europa. Din acest punct de vedere, acesta ar putea fi considerat drept o oportunitate de a susține redresarea economică pe termen mai lung. El presupune stabilirea unui nou consens în Europa pentru a concentra, în acest scop, suficiente surse financiare publice și private și a adopta un nou sistem de guvernanță pentru o punere în practică reușită.

2.1.2. CESE pledează energic pentru tranziția către economia circulară. CESE a fost și este un susținător ardent al politicilor ambițioase în domeniu prin implicarea sa în Platforma europeană a părților interesate privind economia circulară. Cerințele de lungă durată adresate Comisiei în legătură cu eficiența resurselor includ solicitarea revizuirii legislației privind proiectarea ecologică și a legislației relevante privind politica produselor pentru includerea treptată a cerințelor imperative privind eficiența resurselor în vederea proiectării de produse și pentru noi proceduri de achiziții pentru a încuraja produsele circulare și modelele de afaceri noi, respectând în același timp condițiile economice post-COVID și fezabilitatea reală pentru a realiza schimbările.

2.1.3. CESE ia act de faptul că revizuirea noii Directive privind prezentarea de informații nefinanciare în vederea îmbunătățirii calității și domeniului de aplicare a prezentării de informații nefinanciare, inclusiv cu privire la aspecte de mediu precum biodiversitatea, a fost amânată pentru anul 2021. CESE consideră că politicile fiscale ar trebui să fie reformate la modul general în concordanță cu ambițiile privind clima și că sistemele fiscale și sistemul de stabilire a prețurilor ar trebui să reflecte costurile de mediu, inclusiv pierderea biodiversității. Acest lucru ar trebui să încurajeze schimbări la nivelul sistemelor fiscale naționale în sensul transferării sarcinii fiscale de la forța de muncă la poluare, resursele subevaluate și alte externalități de mediu. Trebuie aplicate principiile „utilizatorul plătește” și „poluatorul plătește” pentru a preveni și a remedia degradarea mediului.

2.1.4. CESE apreciază faptul că biodiversitatea va fi integrată în toate domeniile de politică, astfel cum au fost exprimate în Comunicarea privind Strategia în domeniul biodiversității pentru 2030 ⁽³⁾. CESE salută acțiunea Comisiei de a institui un nou cadru de reglementare a biodiversității europene. Acesta va permite definirea unor obligații și angajamente și va prevedea o foaie de parcurs care să orienteze punerea în aplicare. De asemenea, va aduce beneficii atât pentru PAC, cât și pentru sistemul alimentar european și astfel, ar putea să le facă în continuare mai durabile. În cadrul acestui proces de

⁽²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1590732521013&uri=COM:2020:456:FIN>

⁽³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1590574123338&uri=CELEX:52020DC0380>

punere în aplicare, Comisia va institui un mecanism de monitorizare și de revizuire având un set clar de indicatori aprobați, ceea ce va permite evaluarea periodică a progreselor înregistrate și trasarea unor măsuri de remediere, dacă este necesar. Acest mecanism trebuie să furnizeze elemente pentru evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu și să contribuie la semestrul european.

2.1.5. CESE salută Legea europeană a climei, care prevede un obiectiv comun, cu forță juridică obligatorie la nivelul UE, de zero emisii nete de gaze cu efect de seră (GES) până în anul 2050 și stabilește un cadru pentru realizarea acestui obiectiv. Astfel, CESE consideră propunerea de lege europeană a climei ca fiind unul dintre instrumentele prin care se contribuie la această reconstrucție a economiei europene, care reprezintă un deziderat și o necesitate⁽⁴⁾. Până în septembrie 2020, Comisia dorește să prezinte o revizuire a obiectivului Uniunii privind clima pentru 2030 prin prisma obiectivului de neutralitate climatică și să exploreze opțiuni pentru un nou obiectiv de reducere a emisiilor cu 50-55 % până în 2030, față de anul 1990, precum și să prezinte propunerile legislative aferente până la jumătatea anului 2021. CESE îndeamnă Comisia să opteze pentru o reducere de minimum 55 % până în 2030, cu prezentarea propunerilor legislative aferente, pentru a contribui, prin acțiunea sa de răspuns, la nevoia globală masivă de reducere a emisiilor⁽⁵⁾.

2.1.6. Participarea tuturor cetățenilor, prin intermediul organizațiilor, al asociațiilor și al rețelelor societății civile, va face posibil procesul de reformare a economiei și a societății. Prin urmare, statele membre și UE trebuie să se asigure că, în acest proces complex, nimeni nu este neglijat, în special persoanele sau grupurile cele mai vulnerabile.

2.1.7. Acțiunile climatice și angajamentele în materie de durabilitate trebuie să constituie factori determinanți ai politicii de redresare și de reconstrucție, care să nu ancoreze UE în continuare într-un viitor marcat de emisii ridicate de dioxid de carbon.

2.1.8. CFM va trebui să majoreze fondurile și să aloce fonduri suficiente pentru cerințele de investiții în vederea realizării unei tranziții verzi reale și radicale. De asemenea, este important să se stabilească în continuare prioritatea altor probleme de mediu precum protecția solului, a terenurilor și a mărilor, care nu trebuie să piardă din importanță în urma crizei generate de pandemia de COVID-19 și în pofida acesteia.

2.1.9. Se impune îmbunătățirea în continuare a securității energetice la toate nivelurile și sporirea rezilienței societății, spre exemplu prin dezvoltarea de programe pentru renovare. Cooperarea transfrontalieră în domeniul energiei și interconexiunile din UE rămân importante, la fel ca și nevoia de a promova o diversificare mai mare a surselor de alimentare cu energie, spre exemplu prin asigurarea mai multor opțiuni de energie din surse regenerabile și de soluții de stocare a energiei.

2.1.10. O oportunitate favorabilă pentru accelerarea evoluției spre obiectivul de neutralitate climatică al UE este de a crește rata de utilizare a energiei electrice din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon prin electrificarea sectoarelor care încă recurg la surse de energie bazate pe combustibili fosili. Planurile naționale privind energia și clima constituie un pas important în direcția realizării uniunii energetice și a Pactului verde european.

2.1.11. În contextul obiectivului stabilit în Legea europeană a climei, și anume faptul că UE va fi neutră din punct de vedere climatic până în 2050, se impune acordarea unei atenții deosebite sectorului transporturilor. Este adevărat că emisiile de CO₂ în acest sector cresc în continuare, însă va fi necesară o reducere de 90 % a emisiilor din transport până în anul 2050 pentru a realiza obiectivul de neutralitate climatică.

2.1.12. CESE solicită actualizarea Strategiei UE pentru păduri pentru perioada de după 2020, în cadrul Pactului verde european. Noua strategie ar putea să reflecte o perspectivă fezabilă pentru 2050. Importanța pădurilor, a silviculturii și a industriilor forestiere pentru realizarea acestor obiective ar trebui să fie recunoscută în toate sectoarele și să conducă la optimizarea cooperării transsectoriale.

2.1.13. CESE consideră că măsurile de adaptare ar putea contribui în mod semnificativ la asigurarea faptului că tranziția și reconstrucția durabilă ca urmare a pandemiei de COVID-19 sunt puse în aplicare într-o manieră mai justă. Comunitățile și regiunile care sunt afectate mai mult decât ar fi normal de efectele adverse ale schimbărilor climatice ar trebui să fie ajutate să reacționeze la aceste efecte și la riscurile percepute. Acest lucru este valabil în special pentru comunitățile și regiunile ale căror emisii prezente și istorice de GES se situează sub medie.

⁽⁴⁾ NAT/784 – Legea europeană a climei (a se vedea pagina 143 din prezentul Jurnal Oficial).

⁽⁵⁾ A se vedea nota de subsol 4.

2.1.14. CESE apreciază faptul că, în programul de lucru ajustat al Comisiei pentru 2020, tema Pactului verde european este acoperită suficient și desfășurată relativ uniform în cuprinsul secțiunilor sale principale. Acesta subliniază în mod deosebit atenția prioritară acordată finanțării tranziției durabile, în special Planului de investiții al Pactului verde european și Fondului pentru o tranziție justă. De asemenea, celelalte domenii de interes menționate în programul de lucru ajustat, spre exemplu mobilitatea durabilă și inteligentă, producția și consumul durabile, durabilitatea sistemelor alimentare sau decarbonizarea energiei sunt destul de relevante pentru a fi marcate drept priorități pentru acest obiectiv. CESE crede că prioritățile programului de lucru al Comisiei pentru 2021 vor fi, de asemenea, axate pe aceste inițiative.

2.2. Prioritățile de investiții

2.2.1. Bani publici investiți în planuri de redresare ar trebui să contribuie nu doar la restabilirea economiei și a societății europene, ci și la reducerea drastică a efectelor șocurilor propagate prin investirea într-o economie rezilientă, favorabilă incluziunii și benefică pentru climă (așa-numita „economie a bunăstării”).

2.2.2. Taxonomia UE pentru finanțare durabilă ar trebui să direcționeze investițiile publice și private în procesul de redresare pentru a accelera trecerea de la sectoare poluatoare la sectoare verzi.

2.2.3. Trebuie să se asigure faptul că noul CFM alocă resurse semnificative pentru îndeplinirea ODD și soluționarea problemei schimbărilor climatice, în același timp eliminându-se treptat finanțarea contraproductivă (de exemplu, pentru combustibili fosili).

2.2.4. Economia europeană a funcționat cu un decalaj în materie de investiții pentru cea mai mare parte a decadei care a urmat crizei, după anul 2009. Pentru a stabili un istoric suficient al realizărilor, este imperativă redresarea investițiilor. Acesta este motivul pentru care CESE apreciază propunerea pentru un plan de redresare, care este reprezentat preponderent de Programul „Next Generation EU” și de pilonii acestuia, precum și de CFM 2021-2027 ajustat. Instrumentul „Next Generation EU” poate fi considerat drept un pas extraordinar, însă totodată necesar și urgent, spre îmbunătățirea mediului de investiții din UE. Acest aspect este prezentat pe larg în avizul CESE ECO/523 ⁽⁶⁾, spre exemplu.

2.2.5. CESE observă că investițiile nu reprezintă un obiectiv de politică al Comisiei pentru mandatul său până în 2024 și, de asemenea, în cadrul inițiativelor specifice, acestea nu sunt reprezentate în mod suficient în programul de lucru ajustat pentru 2020. Prin urmare, CESE recomandă includerea inițiativelor bazate pe investiții în programul său de lucru pentru 2021, inclusiv efortul de a mobiliza investiții private în favoarea dezvoltării economice durabile viitoare a UE.

3. O Europă pregătită pentru era digitală

3.1. Criza provocată de coronavirus arată că revoluția digitală reprezintă un factor important în sporirea rezilienței societăților noastre în fața situațiilor de criză. Investirea în digitalizarea serviciilor esențiale și extinderea capacității guvernelor, a legiuitorilor și a instituțiilor publice de a-și furniza serviciile în vremuri de criză prezintă o importanță majoră. În același timp, trebuie să înțelegem că tehnologiile digitale sunt un instrument, nu un obiectiv în sine. Trebuie să preluăm controlul public al cadrului asociat tehnologiilor digitale și să îl direcționăm spre standarde înalte de durabilitate, incluzând garanții democratice și tehnologice sigure, la care se adaugă măsuri de sprijinire a costurilor și a cunoștințelor prin care să se asigure că nimeni nu este neglijat. Acest lucru înseamnă, în conformitate cu Actul european privind accesibilitatea, că revoluția digitală trebuie să asigure accesibilitatea celor peste 100 de milioane de persoane cu handicap din UE.

3.2. Digitalizarea reprezintă atât o oportunitate, cât și un risc pentru redresare. Domeniul inovării este cel care poate plasa UE în avangardă, ca de exemplu în domeniul tehnologiei blockchain, unde UE se află pe o poziție dominantă. Blockchain ca tehnologie (nu bitcoin) este purtătoare de valori democratice și oferă transparență și structuri de guvernare mai bune. Cu toate acestea, trebuie gestionate riscurile inerente digitalizării, precum creșterea șomajului, marginalizarea digitală și excluziunea socială. Și trebuie găsite moduri de a fructifica oportunitățile și, totodată, de a pune în balanță riscurile pe fondul obiectivului urmărit de UE de a rămâne competitivă pe plan global.

3.3. Este important să se păstreze modelul european de drepturi, standarde și politici de protecție a consumatorilor. Tocmai acesta conferă Uniunii Europene unicitate. De exemplu, în domeniul digitalizării, codul etic al UE privind inteligența artificială face distincție între abordarea UE de tipul *human-in-command* și cea a altor regiuni ale lumii. Această abordare bazată pe drepturi și libertăți fundamentale face parte din modelul UE și trebuie păstrată în pofida climatului concurențial mai acerb care se conturează acum.

⁽⁶⁾ A se vedea pagina 124 din prezentul Jurnal Oficial.

3.4. CESE subliniază importanța digitalizării în toate sectoarele societății, în special prin telemuncă și servicii digitale, inclusiv comerțul electronic și e-sănătatea.

3.5. Pandemia a arătat că digitalizarea în educație nu este abordabilă în aceeași măsură în societate, ceea ce ar putea perpetua problemele legate de performanțele școlare și oportunitățile educaționale. Prin urmare, este necesar să se introducă măsuri care să sprijine grupurile defavorizate și, astfel, să contribuie la prevenirea segregării.

3.6. Se impune actualizarea permanentă a cadrului juridic pentru inteligența artificială și digitalizare pentru a ține pasul cu progresele tehnice și, în special, pentru problema securității comunicațiilor digitale în ceea ce privește atât rețelele, cât și conținutul.

3.7. CESE ia act de amânarea până în 2021 de către Comisie a propunerii legislative privind impactul inteligenței artificiale asupra siguranței, a responsabilității, a drepturilor fundamentale și a datelor, printre altele. CESE solicită Comisiei: (i) să stimuleze multidisciplinaritatea în cercetare, prin implicarea altor discipline, precum dreptul, etica, filosofia, psihologia, științele muncii, științele umaniste, economia etc.; (ii) să implice părțile interesate relevante (sindicate, organizații profesionale, organizații de întreprinderi, organizații ale consumatorilor, ONG-uri) în dezbaterile pe marginea IA și în calitate de parteneri egali în proiectele de cercetare și în alte proiecte finanțate de UE, precum parteneriatul public-privat privind IA, dialogurile la nivel sectorial și programul de „Adoptare a IA” în sectorul public și centrul emblematic; și (iii) să educe și să informeze în continuare publicul larg cu privire la oportunitățile și provocările legate de IA. De asemenea, acesta recomandă Comisiei să analizeze într-o manieră mai aprofundată impactul IA asupra întregului spectru al drepturilor și libertăților fundamentale, inclusiv asupra drepturilor la un proces echitabil, la alegeri corecte și libere, la întrunire și participare la demonstrații, precum și asupra dreptului de a nu fi discriminat, printre altele. CESE este în continuare împotriva introducerii oricărei forme de personalitate juridică pentru IA. Aceasta ar anula efectele corective preventive ale dreptului privind responsabilitatea și ar prezenta un risc sever de hazard moral în ceea ce privește dezvoltarea și utilizarea IA, unde aceasta creează posibilități de utilizare abuzivă (?).

3.8. Datorită utilizării pe scară tot mai largă a smartphone-urilor și introducerii rețelelor 5G, problema interoperabilității aplicațiilor și rețelelor din Uniunea Europeană, în special în situații de urgență, este deosebit de importantă.

3.9. Date fiind evoluțiile ulterioare în domeniul digitalizării și impactul din ce în ce mai mare al acestora asupra vieții private, sociale și profesionale și la nivelul tuturor sectoarelor, interesul pentru predarea competențelor digitale și luarea de măsuri împotriva diviziunii digitale a cetățenilor este esențial.

3.10. Faptul că pregătirea Europei pentru era digitală constituie una dintre prioritățile-cheie, ceea ce este reflectat în mod vizibil și în programul de lucru ajustat pentru 2020, este absolut corect. CESE apreciază efortul intens depus de Comisia Europeană pentru acțiunea în domeniul precum inteligența artificială, serviciile digitale, securitatea cibernetică, dispozitivele digitale și soluțiile pentru consumatori, precum și finanțele digitale. CESE apreciază în mod deosebit direcția digitală fermă din Noua strategie industrială propusă pentru Europa. Digitalizarea este vizibilă, de asemenea, în Pachetul privind serviciile de transport aerian. De asemenea, CESE apreciază în mod deosebit faptul că digitalizarea este reflectată în domeniile prioritare propuse ale Spațiului european de cercetare.

4. O economie în serviciul cetățenilor

4.1. Trebuie să reconstituim guvernarea economică pe baza unui sistem economic european rezilient, durabil și favorabil incluziunii. Ne propunem să realizăm nu numai o redresare economică mecanică, ci, mai degrabă, o schimbare calitativă în ceea ce privește gestionarea și guvernarea politicii economice.

4.2. Impactul total al crizei încă nu a fost evaluat, iar reconstrucția și redresarea vor presupune eforturi considerabile. Astfel, este imperios necesar să se pună în aplicare cu celeritate propunerile din mai 2020 pentru un instrument de redresare și pentru un CFM consolidat. De asemenea, trebuie să fim pregătiți pentru măsuri și amendamente ulterioare celor deja adoptate dacă situația fluctuantă justifică acest lucru.

4.3. Comisia este invitată să utilizeze în continuare semestrul ca factor determinant pentru redresare în funcție de prioritățile de investiții și de reformă identificate în cadrul semestrului european. Accentuarea recentă a unei mai bune integrări a chestiunilor sociale și a Pactului verde european este apreciată de către Comitet, la fel ca și punerea în aplicare a Mecanismului de redresare și reziliență prin intermediul semestrului. Pe perioada semestrului, Comisia ar trebui să sprijine statele membre din zona euro să ia toate măsurile necesare pentru a asigura un nivel mai ridicat de convergență și integrare în domeniul economic. Aici se include o atitudine fiscală pozitivă la nivel agregat pentru zona euro în ansamblu pentru a putea ieși din actuala criză.

(?) INT/894 – „Cartea albă privind inteligența artificială” (a se vedea pagina 87 din prezentul Jurnal Oficial).

4.4. Toate prioritățile și acțiunile prezentate în celelalte domenii de politică de mai sus vor presupune nevoia de a formula un nou cadru de guvernare economică care să fie la nivelul provocărilor ivite în situația macroeconomică actuală și să permită punerea în aplicare a politicilor în domeniul industrial strategic, al competitivității, social, al mediului și comercial de către Uniune și statele sale membre. La începutul anului 2020, Comisia a lansat o consultare publică amplă pe această temă, însă aceasta a fost întreruptă din cauza crizei generate de coronavirus și a aplicării clauzei derogatorii generale din Pactul de stabilitate și de creștere. Nu putem preconiza că în 2021 vom putea reveni la o aplicare automată a pactului. Așadar, Comisia ar trebui să adauge inițiative noi pentru a promova reforma Pactului de stabilitate și de creștere în vederea asigurării simultane a stabilității și a creșterii.

4.5. În acest context, CESE solicită o ajustare macroeconomică mai simetrică, atât din partea statelor membre cu deficite, cât și din partea celor cu surplusuri. Toate statele membre trebuie să aibă posibilitatea de a investi mai mult în servicii publice, deoarece, așa cum a demonstrat această criză, serviciile publice au un rol esențial în salvarea de vieți omenești și în abordarea problemelor generate de pandemie. În plus, liderii europeni ar trebui să țină cont de așa-numita „regulă de aur” atunci când aplică din nou regulile fiscale ale UE, exceptând anumite investiții publice de la calcularea deficitului și luând în calcul durabilitatea gradului existent de îndatorare.

4.6. În ultimul rând, se pledează de mult timp pentru un mecanism de stabilizare fiscală permanentă a zonei euro, întrucât acesta ar sprijini semnificativ politicile anticiclice ale Uniunii în eventualitatea unor șocuri viitoare. Un astfel de mecanism ar contribui la stabilitatea pe termen lung și la durabilitatea finanțelor publice naționale și ar marca următorii pași care se impun pentru consolidarea uniunii economice și monetare a Europei.

4.7. Redresarea după pandemia de COVID-19 va depinde în mod crucial de capacitatea piețelor financiare europene de a asigura suficiente lichidități. Pentru sporirea rezilienței economiei europene, este necesară, de asemenea, funcționarea adecvată a piețelor financiare, precum și creșterea capacității de repartizare a riscurilor financiare. Așadar, ar trebui să se continue fără întârziere armonizarea și integrarea ulterioară a piețelor financiare europene, inclusiv finalizarea uniunii bancare și consolidarea uniunii piețelor de capital. La revizuirea regulilor prudențiale bancare pentru a pune în aplicare acordurile rămase ale cadrului de la Basel, trebuie să se țină cont de specificul peisajului bancar european. În plus, este esențial ca piețele financiare să poată sprijini transformarea ecologică și digitală. CESE simte că se impun mai multe eforturi pentru a integra durabilitatea în sectorul financiar; prin urmare, Comitetul apreciază obiectivul Comisiei de a reinnoi Strategia sa privind finanțarea durabilă.

4.8. CESE are convingerea fermă că, în contextul digitalizării economiei, orice schimbare a normelor privind alocarea între țări a drepturilor de impozitare a profiturilor trebuie să fie coordonată la nivel global și, prin urmare, salută cooperarea strânsă dintre Comisie, statele membre și OCDE/G20 în vederea susținerii dezvoltării unei soluții la nivel internațional. Dacă nu se poate ajunge la o soluție la nivel internațional, UE trebuie să ia în considerare posibilitatea de a acționa pe cont propriu. Combaterea fraudei și evaziunii fiscale, precum și a spălării banilor trebuie să rămână prioritatea maximă pe ordinea de zi.

4.9. Politica de coeziune va juca un rol esențial în asigurarea unei redresări echilibrate, stimularea convergenței și asigurarea faptului că nimeni nu este neglijat. Flexibilitatea financiară este cu adevărat esențială pentru programele de coeziune și va oferi statelor membre posibilitatea de a transfera fondurile în funcție de necesitățile lor pentru soluționarea crizei. CESE consideră că ar trebui să se stabilească un orizont de timp realist, astfel încât fondurile să fie alocate statelor membre cât mai repede. Competitivitatea economică prin cercetare și inovație, tranziția digitală și agenda Pactului verde european, precum și dezvoltarea durabilă, trebuie să rămână obiective ale politicii de coeziune a UE pentru 2021-2027

4.10. Criza sanitară și cea economică, care au fost provocate de focarul COVID-19, au exacerbat inegalitățile existente la nivel de venituri și avere și au reflectat clar nevoia de a crea un nou model societal care să contribuie mai mult la coeziunea economică și socială, la productivitate și la o repartizare mai echitabilă a averii. Acum Comisia trebuie să dea curs urgent propunerilor anterioare ale CESE, care ar ajuta la inversarea tendinței de creștere a inegalității, care generează o diviziune a diferite state membre și grupuri sociale și care a contribuit la apariția unor mișcări și partide extreme. În acest scop, se impune luarea de măsuri decisive la nivelul UE, care să completeze eforturile statelor membre pentru a stimula investițiile în infrastructura socială (educație și învățare pe tot parcursul vieții; sănătate, îngrijire pe termen lung și asistență socială; locuințe accesibile ca preț), a dezvolta active publice pentru a elimina decalajele din sistemul comercial, a trece treptat de la venitul fiscal din impozitarea forței de muncă la cel bazat preponderent pe avere; a dezvolta un mecanism transparent pentru monitorizarea și consolidarea datelor privind toate veniturile și averile; a înființa un registru al acționarilor de întreprinderi la nivel european etc.

4.11. Pe fondul crizei provocate de COVID-19, Comisia ar trebui să dea curs, de asemenea, unor inițiative anterioare de consolidare și promovare a rolului Europei ca actor economic global. Aceasta ar trebui să analizeze și să propună în continuare mai multe modalități și mijloace specifice de consolidare a rolului euro la nivel internațional, de diversificare a lanțurilor de aprovizionare și de promovare a normelor și standardelor europene în anumite sectoare strategice, de asigurare a unui răspuns mai rezilient din partea Europei la sancțiunile extrateritoriale aplicate de țări terțe și de înaintare treptată către o reprezentare europeană unificată în cadrul forumurilor financiare internaționale.

4.12. Prosperitatea economică trebuie să fie decuplată de degradarea mediului și de epuizarea socială. Modelele precum economia circulară și economia cooperativă și colaborativă oferă noi oportunități pentru ocuparea forței de muncă, responsabilitate și inovație și transformă relațiile dintre producători, distribuitori și consumatori, conferind tuturor actorilor mai multă reziliență în fața crizelor, atunci când acestea sunt reglementate în mod corespunzător. În plus față de punerea în aplicare corectă a noului Plan de acțiune al UE pentru economia circulară și de continuarea Platformei europene a părților interesate privind economia circulară, printre prioritățile-cheie se numără: promovarea unei strategii cuprinzătoare privind consumul durabil, dezvoltarea de noi indicatori pentru a înlocui utilizarea necorespunzătoare a PIB-ului și adaptarea Pactului de stabilitate și de creștere al UE pentru a reprezenta durabilitatea și bunăstarea.

4.13. Se impune reconstruirea unei societății cu servicii de interes general mai solide, astfel cum sunt consacrate în articolul 14 din TFUE, în special abordarea serviciului de interes economic general, a Protocolului nr. 26 privind serviciile de interes general anexat la TFUE și a Pilonului european al drepturilor sociale, precum și pe servicii de sănătate și sociale, comunicații electronice, transportul în comun, energia, apa și colectarea deșeurilor, precum și un program de investiții pentru sprijin.

4.14. Conceptele moderne de dezvoltare economică sunt bazate nu doar pe criteriul prosperității, al profitabilității și al eficienței, ci și pe respectarea cerințelor sociale și de mediu, precum și pe eliminarea tuturor tipurilor de externalități negative și de disfuncționalități ale pieței. Ca o lecție învățată în urma celei mai recente crize generate de pandemia de COVID, economia trebuie să fie, de asemenea, rezilientă și suficient de puternică pentru a rezista șocurilor viitoare. În acest scop, se recomandă insistent eliminarea dezechilibrelor structurale.

4.15. Economia modernă necesită, de asemenea, funcționarea fără probleme a pieței pe toate segmentele sale, inclusiv cele create destul de recent (economia virtuală, partajată, circulară, digitală). Din acest motiv, este potrivit să se asigure, de asemenea, o mai bună funcționare a intermedierei financiare; în contextul UE, aceasta înseamnă în special consolidarea uniunii piețelor de capital și finalizarea uniunii bancare. Pentru a sprijini mai mult trecerea spre o economie mai durabilă, sistemul de impozitare trebuie să fie, de asemenea, ajustat pentru concordanță.

4.16. Piața unică

4.16.1. Piața unică este elementul central al construcției europene. O piață unică funcțională stimulează concurența, îmbunătățește eficiența, crește nivelul de calitate și contribuie la reducerea prețurilor. Piața unică europeană este, fără îndoială, una dintre cele mai mari realizări ale UE. Prin urmare, este esențial să analizăm în ce fel funcționarea pieței interne poate stimula sau îngreuna redresarea economică după criza sanitară.

4.16.2. Coerența și unitatea pieței unice au fost greu puse la încercare în perioada recenteii pandemii de COVID-19. Au fost evidențiate unele domenii în care piața unică a fost grav afectată și paralizată, în special în ceea ce privește libera circulație a persoanelor. Continuitatea lanțurilor de aprovizionare transfrontaliere a fost influențată, de asemenea, negativ. Volumul schimburilor comerciale transfrontaliere în UE a scăzut cu valori de două cifre de la an la an. Însă esența a rămas și persistă. Principala provocare pentru aceasta este acum să redreseze toate fluxurile transfrontaliere din interiorul UE și să înlăture obstacolele din calea pieței unice, care a început să ia avânt destul de recent, odată cu punerea în aplicare a unor strategii și concepte naționale după criza anterioară.

4.16.3. Se întrevide o oportunitate prin promovarea inovării sociale ca model de redresare prin creare, proiectare și producție în mod concertat. Într-un peisaj social complex, cu provocări societale masive, singura cale este de a mobiliza toate resursele din societate, acționând la nivel intersectorial și pluridisciplinar pentru a identifica soluții. Societatea civilă organizată este un catalizator pentru inovarea socială, o mișcare ce a contribuit la proiectarea sistemelor de protecție socială care au generat noi politici, structuri, produse, servicii și metode de lucru. Acum, mai mult ca oricând, este nevoie de participarea societății civile, însă inovarea socială se produce cu adevărat doar atunci când este implicată societatea civilă organizată.

4.16.4. Strategia privind piața unică se află în centrul proiectului european, permițând persoanelor, serviciilor, bunurilor și capitalului să circule mai liber și oferind oportunități întreprinderilor, consumatorilor și lucrătorilor europeni. Sunt necesare măsuri pentru a valorifica pe deplin potențialul acesteia, cu înlăturarea tuturor obstacolelor. În plus, imediat după criză și ca urmare a altor aspecte ce țin de un mediu schimbător, cum ar fi digitalizarea, piața unică trebuie să se adapteze pe deplin la noile idei și modele de afaceri. Prin urmare, scopul este de a restabili, a revitaliza și a reconstrui piața unică, fiind considerat un instrument de redresare. Printre acțiunile pe termen scurt se numără deschiderea imediată a frontierelor. În plus, avem nevoie de măsuri pe termen scurt în două direcții: aplanarea tensiunilor și relansarea economiei și a productivității.

4.16.5. Condițiile de concurență inechitabile care se conturează acum prezintă un motiv de mare îngrijorare. Pachetele de stimulente ale statelor membre sunt extrem de variate și, deși vizau, cu bune intenții, absorbirea parțială a șocului pe partea cererii, au dus la apariția unor condiții de concurență inechitabile între statele membre. De asemenea, sprijinul oferit sub formă de ajutoare de stat trebuie abordat și analizat din punct de vedere sectorial, pentru a vedea în ce mod aceste acțiuni vor denatura concurența și vor perturba condițiile de concurență echitabile pe termen scurt și lung.

4.16.6. Avem nevoie de productivitate în economia reală (aceasta înseamnă locuri de muncă, putere de cumpărare și produse și servicii de bază). Această productivitate poate să capete forme diferite și să fie asigurată prin diverse modele de afaceri, însă trebuie să acționăm în acest domeniu dacă vrem să evităm extinderea decalajelor generate de inegalitate. Această relansare înseamnă pachete de sprijin, dar și un mediu favorabil pentru IMM-uri și pentru industrie. IMM-urile, după cum știm, reprezintă coloana vertebrală a economiei europene și au nevoie de un sprijin specific, însă fără adăugarea de poveri și birocrație. Redresarea pentru IMM-uri va fi posibilă numai dacă se pune la dispoziție sprijin financiar la nivelul UE și la nivel național. În acest context, subvențiile, împrumuturile, asigurarea lichidităților, stimulente fiscale, condiții favorabile pentru păstrarea și angajarea de lucrători, o revizuire a legislației privind falimentul și alte modalități de sprijin vor fi esențiale. În ceea ce privește legislația în domeniul falimentului, UE ar trebui să ia măsuri legislative și să permită firmelor mici care au intrat în faliment din cauza crizei provocate de COVID-19 să se poată relansa rapid. Aceste acțiuni trebuie să fie limitate în timp.

4.17. *Strategia industrială*

4.17.1. Multe dintre aspectele punctate anterior sunt pe deplin valabile, în general, și pentru strategia industrială. Însă industria europeană se confruntă nu doar cu o provocare în ceea ce privește îmbunătățirea pieței unice, ci și, în locul serviciilor, cu schimbări de structură fundamentale, ceea ce este relevant în special pentru industria minieră și industria grea cu o intensitate ridicată a carbonului.

4.17.2. Esența noii strategii industriale pentru Europa constă în stabilirea coexistenței între o industrie europeană modernă și puternică și provocările asociate cerințelor în materie de climă și mediu. CESE are convingerea că această coexistență este fezabilă și, dacă se reușește acest lucru, aceasta poate produce un avantaj comparativ la nivel global pentru Europa. Pe de altă parte, CESE cunoaște foarte bine și respectă faptul că această tranziție presupune costuri uriașe și susține reducerea și compensarea acestora în mod adecvat și cu respectarea posibilităților economice.

4.18. *Sistemele de sănătate*

4.18.1. Cel mai important, una din principalele lecții pe care le aduce criza provocată de coronavirus este că sistemele de sănătate din aproape toate țările europene trebuie consolidate, insistând în primul rând pe prevenție. Impactul crizei provocate de coronavirus exercită tensiuni uriașe asupra sistemelor de sănătate din Europa. Deși responsabilitatea pentru asistența medicală este o responsabilitate națională, răspândirea virusului nu ține seama de frontiere. Acesta afectează întreaga Europă, atât în interiorul granițelor, cât și dincolo de acestea, iar consecințele sanitare, sociale și economice îndeamnă la o atitudine reactivă comună la nivel european.

4.18.2. Criza provocată de coronavirus a arătat măsura în care Uniunea Europeană depinde de importurile de produse medicale din țări terțe. Investițiile în protejarea sănătății, asistență medicală și servicii de asistență pe termen lung, în asistență medicală de prevenție și în politici de sănătate și protecția muncii – într-o abordare bazată pe cicluri de viață – sunt necesare și trebuie să fie sprijinite de instituțiile UE.

4.18.3. Criza provocată de coronavirus dovedește în mod clar puterea considerabilă a multinaționalelor din domeniul farmaceutic. Pentru a crește independența industriei farmaceutice, este necesar să se creeze, de asemenea, un fond european de cercetare de amploare pentru dezvoltarea de noi medicamente și vaccinuri. Instituțiile UE ar trebui să aibă autoritatea necesară pentru a coordona aprovizionarea, distribuția și prețurile echipamentelor medicale și de protecție esențiale în interiorul pieței unice.

4.18.4. CESE solicită o strategie a substanțelor chimice pentru durabilitate, care să asigure protecția sănătății umane și a mediului, totodată cu reducerea la minimum a expunerii la substanțe chimice periculoase. Noua strategie va trebui să fie în concordanță deplină cu Pactul verde european.

4.18.5. Se impune restabilirea încrederii călătorilor în transport, cu acordarea unei atenții deosebite transportului în comun. Aceasta presupune, printre alte măsuri, sporirea securității sănătății călătorilor (de exemplu, sisteme de aer condiționat, depistarea persoanelor bolnave, măsuri de curățenie și dezinfecție etc.). În acest context, se impun totodată revizuirea și chiar consolidarea drepturilor călătorilor (de exemplu, rambursarea costurilor pentru călătoriile anulate).

5. O Uniune Europeană mai puternică pe plan internațional

5.1. UE trebuie să își consolideze și să își susțină poziția globală, din perspectiva adoptării unui rol mai important și strategic în economia și în politica mondială. Această poziție s-a deteriorat în ultimul deceniu. Economia UE are capacitatea de a-și utiliza mai bine avantajele comparative pe piața globală a comerțului și a investițiilor, în special în ceea ce privește tehnologia avansată și serviciile inovatoare, precum și ambiția de a deveni un lider global. Aceste eforturi ar trebui să fie însoțite de o reprezentare mai bună și mai eficace a UE la nivelul organizațiilor globale esențiale și de necesitatea de a adopta o poziție unitară în cadrul acestora. CESE solicită Comisiei Europene să depună eforturi relevante pentru a reflecta într-o manieră mai concretă, în programul său de lucru pentru 2021, necesitatea de a consolida poziția globală a UE.

5.2. UE ar trebui să sprijine în continuare o abordare multilaterală în ceea ce privește comerțul. Încorporarea standardelor sociale, de muncă și de dezvoltare durabilă⁽⁸⁾ în regulile OMC și ale altor agenții conexe ale ONU ar putea contribui substanțial la construirea unei noi ordini economice și comerciale echitabile și a unei globalizări echitabile și inteligente. Totodată, UE ar trebui să se opună eforturilor de a institui noi bariere și restricții la nivelul economiei globale.

5.3. Una dintre lecțiile concrete ale crizei provocate de pandemia de COVID este aceea că UE ar trebui să ia în considerare cu mai multă atenție protecția activelor și a investițiilor sale strategice și să își consolideze procesele de evaluare în domeniile în care există riscul de a utiliza în mod necorespunzător, în scopuri politice, o tranzacție de investiții într-o industrie strategică.

5.4. După Brexit, UE nu ar trebui să se concentreze numai pe consolidarea propriei coerențe și unități, ci, de asemenea, în situații relevante, ar trebui să nu omită să continue procesul de extindere care a înregistrat unele întârzieri în ultima vreme, în pofida anumitor progrese, în special în ceea ce privește aderarea unor țări candidate din Balcanii de Vest. Extinderea ar putea contribui în mod semnificativ la eliminarea incertitudinilor politice și economice și la creșterea stabilității în această parte a Europei.

5.5. În ultimul deceniu, situația geopolitică s-a înrăutățit, inclusiv în teritoriile mai apropiate de frontierele externe ale UE. Pentru a sprijini stabilitatea și a îmbunătăți relațiile reciproce cu UE, trebuie aplicată în continuare inițiativa privind un parteneriat strategic și o politică de vecinătate favorabilă incluziunii. Aceasta ar trebui să fie adaptată într-un mod flexibil la noile circumstanțe și să se bazeze pe principiul respectului comun și al beneficiilor pentru ambele părți.

5.6. Situația geopolitică în schimbare și consecințele recente crize a migrației, precum și deteriorarea relațiilor externe la nivel mondial, cu numeroase noi fenomene riscante, au modificat, de asemenea, spectrul ajutorului și al asistenței pentru dezvoltare oferite de UE. Următorul CFM prevede o majorare semnificativă a resurselor financiare alocate în acest scop și preconizează includerea în cadru a Fondului european de dezvoltare. CESE sprijină această activitate și evidențiază faptul că trebuie acordată o atenție deosebită Africii, pentru a ajuta acest continent să depășească o situație politică, economică, socială și de mediu dificilă.

5.7. Este necesar să se relanseze rolul geopolitic strategic al UE în promovarea proceselor globale de pace și a oportunităților de dezvoltare economică în vecinătatea UE: Balcanii de Vest, țările din zona mediteraneană și din Parteneriatul estic și din alte zone afectate de conflicte.

⁽⁸⁾ A se vedea., de exemplu, <https://www.ilo.org/global/standards/lang-en/index.htm>

6. Promovarea modului nostru de viață european

6.1. Măsurile sociale

6.1.1. Dincolo de aspectele economice și de mediu, programul de lucru al UE pentru 2021 trebuie să fie direcționat de dimensiunea socială. Aceasta înseamnă că angajamentul său pentru o Europă socială și durabilă va constitui o prioritate. În această acțiune, organizațiile societății civile joacă, de asemenea, un rol important. Se întvede o oportunitate prin promovarea inovării sociale ca model de redresare prin creare, proiectare și producție în mod concertat. Într-un peisaj social complex, cu provocări societale masive, singura cale este de a mobiliza toate resursele din societate, acționând la nivel intersectorial și pluridisciplinar pentru a identifica soluții. Societatea civilă organizată reprezintă un catalizator pentru inovare socială.

6.1.2. Se impune asigurarea unei înțelegeri mai ample a „tranziției juste” (dincolo de contextul cărbunelui) și punerea în aplicare integrală a Pilonului european al drepturilor sociale, totodată fiind stimulată reformarea sistemelor redistributive, a echilibrului dintre viața profesională și cea privată și a egalității de gen.

6.1.3. Punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale (PEDS) la nivel european și în toate statele membre este un pas important în lansarea proactivă a unui proces de convergență socială în sens ascendent. Orientările politice ale Comisiei au promis o tranziție justă pentru toată lumea către o economie socială de piață verde. În acest context, Comisia a prezentat o foaie de parcurs privind „O Europă socială puternică pentru tranziții juste”, care a lansat o discuție cu statele, regiunile și partenerii UE cu privire la angajamentele concrete luate în vederea punerii în aplicare a Pilonului pentru a înregistra progrese la nivelul UE, național, regional și local până în noiembrie 2020⁽⁹⁾. Pe baza contribuțiilor primite, Comisia va prezenta un Plan de acțiune la începutul anului 2021 pentru punerea în aplicare a pilonului social. Anexa la foaia de parcurs cuprinde propuneri suplimentare pentru anul 2021. Acestea includ o garanție pentru copii, un plan de acțiune pentru economia socială, o strategie pentru handicap și o viziune pe termen lung pentru zonele rurale⁽¹⁰⁾.

6.1.4. În contextul foii de parcurs, Comisia a lansat o consultare primară și apoi una secundară cu partenerii sociali cu privire la salarii minime juste⁽¹¹⁾. CESE se află în așteptarea unei posibile inițiative legislative a Comisiei în perioada imediat următoare cu privire la salarii minime juste decente. Obiectivul ar trebui să fie asigurarea faptului că toate salariile minime din toate statele membre le asigură tuturor lucrătorilor un nivel de trai decent. CESE salută gestul Comisiei de recunoaștere a faptului că există posibilitatea de a lua măsuri la nivelul UE pentru promovarea rolului negocierii colective în susținerea caracterului adecvat și a acoperirii salariului minim și că măsurile de susținere a negocierii colective, în special la nivel sectorial, ar trebui să fie incluse în acțiunea UE privind salariile minime⁽¹²⁾.

6.1.5. Complexitatea dimensiunii sociale a UE este de așa natură încât consolidarea acesteia presupune instituirea unor mecanisme de guvernare care să permită soluționarea problemelor colective prin intermediul a diferiți actori din diferite sectoare. Rolul dialogului social este esențial. O redresare socială profundă înseamnă, de asemenea, un acces mai bun la sindicate și o protecție mai bună. Ar trebui să se susțină negocierile colective și democrația la locul de muncă. UE și statele membre trebuie să-i sprijine pe partenerii sociali în creșterea semnificativă a ratei de acoperire a negocierii colective. Se impune consolidarea reprezentativității și a autonomiei, precum și a legăturilor dintre nivelul european și cel național în contextul dialogului social. În plus, se impune îmbunătățirea în continuare a capacității partenerilor sociali și implicarea acestora în procesul de elaborare a politicilor, precum și asigurarea unui cadru de relații industriale stabil și echilibrat. CESE consideră că este necesară revizuirea de către Comisia Europeană a Cadrului de calitate al UE pentru anticiparea schimbărilor și restructurare și propune un temei juridic pentru condițiile-cadru specifice privind participarea lucrătorilor, fără a aduce atingere competențelor naționale⁽¹³⁾, în vederea creșterii gradului de implicare a lucrătorilor în gestionarea provocărilor Pactului verde și ale procesului de transformare digitală.

6.1.6. CESE îndeamnă Comisia să reformeze guvernarea economică a Uniunii Europene. CESE are convingerea că se impun unele schimbări în ceea ce privește: (a) guvernarea, mai exact sunt necesare mecanisme de guvernare specifice pentru abordarea mai rapidă a problemelor urgente și soluționarea problemelor complexe. Rolul unor astfel de mecanisme

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/qanda_20_20

⁽¹⁰⁾ O Europă socială puternică pentru tranziții juste

⁽¹¹⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=ro&catId=1226&furtherNews=yes&newsId=9696>

⁽¹²⁾ SOC/632 – „Salarii minime decente în Europa” este în curs.

⁽¹³⁾ CCM/124 – Cadru de calitate al UE pentru anticiparea schimbărilor și restructurare (JO C 19, 21.1.2015, p. 50).

ar fi acela de a stabili o legătură între nivelul UE și cel al statelor membre, fără a înlocui capacitatea de acțiune la niciunul dintre aceste niveluri; (b) integrarea ODD în procesele de monitorizare economică și socială și în procesele bugetare ale UE. În acest sens, semestrul european ar putea fi dotat cu indicatori sociali, economici și de mediu noi, îmbunătățiți, cuantificabili și complementari pentru a monitoriza și a urmări toate aspectele și principiile Pilonului european al drepturilor sociale, precum și cele 17 ODD ⁽¹⁴⁾.

6.1.7. CESE salută propunerea anunțată în ceea ce privește îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru lucrătorii pe platforme în 2021. Cu toate acestea, CESE regretă că provocarea mult mai amplă referitoare la o tranziție justă și favorabilă incluziunii nu este abordată în mod direct în comunicarea Comisiei ⁽¹⁵⁾. Acesta insistă asupra nevoii de a elabora un plan de acțiune ambițios care să încurajeze statele membre să își respecte promisiunile în ceea ce privește proclamarea Pilonului european al drepturilor sociale ⁽¹⁶⁾.

6.1.8. Redefinirea muncii prezintă o importanță crucială în faza de redresare după criza provocată de COVID-19. În sectorul privat și public de sănătate și asistență, urmărirea creșterii productivității a fost în detrimentul calității serviciilor și a subminat experiența profesională, având efecte dramatice în timpul crizei medicale în majoritatea statelor membre. Trecerea la activități bazate pe servicii ar conduce la o economie cu o utilizare intensivă a forței de muncă, ceea ce ar contrabalansa natura precară a locurilor de muncă din aceste sectoare, cu susținerea unor niveluri mai ridicate de ocupare a forței de muncă și readucerea locurilor de muncă în economia reală. Prin urmare, este esențial să existe politici pentru sprijinirea muncii de calitate în sectoarele care utilizează intensiv forța de muncă și care asigură servicii de înaltă calitate.

6.1.9. CESE este în continuare îngrijorat de faptul că sărăcia în general și sărăcia persoanelor încadrate în muncă rămân o problemă semnificativă în numeroase state membre. Pe lângă îmbunătățirea nivelului salariilor, este nevoie de o abordare cuprinzătoare la nivelul UE și al statelor membre, inclusiv de măsuri care să asigure scheme privind un venit minim adecvat, standarde minime comune în domeniul asigurărilor de șomaj și scheme eficiente pentru o incluziune activă, sprijinite de servicii sociale esențiale și de abilitare. De asemenea, este nevoie de piețe ale muncii, de servicii publice de ocupare a forței de muncă și de politici active pe piața muncii care să fie funcționale ⁽¹⁷⁾.

6.1.10. CESE susține Strategia Comisiei privind egalitatea de gen 2020-2025 și recomandă acesteia să adopte strategii de abordare integratoare a egalității de gen în cadrul tuturor organismelor de programare și de guvernare, precum și o abordare intersecțională a egalității de gen. Strategia ar trebui să fie pusă în aplicare în paralel cu combaterea efectelor pandemiei de COVID-19 prin răspunsuri politice adaptate și specifice. Comitetul ia act de intenția Comisiei de a propune o inițiativă legislativă privind măsuri obligatorii de transparență a plăților. În abordarea diferențelor de remunerare și a disparităților de gen, ar trebui să se asigure o recunoaștere socială mai bună și să se confere o valoare economică mai mare locurilor de muncă și sectoarelor care angajează în mod tradițional multe femei care sunt deseori plătite insuficient și subapreciate.

6.1.11. Este important să se abordeze și să se reducă în continuare consecințele socioeconomice ale pandemiei, care sunt deosebit de puternice în domeniile principale ale transporturilor, călătoriilor și turismului.

6.2. Migrația și perioada post-COVID-19

6.2.1. Pe fondul apariției pandemiei de COVID-19, al tragediei imense generate de aceasta în sistemele naționale de sănătate și al prăbușirii economiei în toate țările, chestiunea migrației a părut să piardă din atenție și să fie estompată, opinia publică tratând-o cu o oarecare indiferență. Solicitanții de azil nu pot fi abandonați din cauza crizei actuale. Drepturile fundamentale de protecție reprezintă nucleul valorilor europene și nu pot fi abandonate atunci când sunt incomode.

7. Un nou elan pentru democrația europeană

7.1. Uniunea Europeană se bazează pe valori europene comune care nu sunt în niciun caz negociabile: respectarea demnității umane și a drepturilor omului, a libertății, a democrației, a egalității și a statului de drept. Aceste valori nu pot fi uitate atunci când UE și statele sale membre se confruntă cu o situație de urgență și cu efectele acesteia în ceea ce privește

⁽¹⁴⁾ <https://www.eesc.europa.eu/ro/documents/resolution/european-economic-and-social-committees-contribution-2020-commissions-work-programme-and-beyond>

⁽¹⁵⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1600965538199&uri=CELEX:52020DC0102>

⁽¹⁶⁾ INT/897 – Strategia industrială (a se vedea pagina 108 din prezentul Jurnal Oficial).

⁽¹⁷⁾ Avizul SOC/632 al CESE pe tema „Salarii minime decente în Europa”, în curs de elaborare, avizul SOC/583 al CESE: <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/common-minimum-standards-field-unemployment-insurance-eu-member-states-concrete-step-towards-effective-implementation> (JO C 97, 24.3.2020, p. 32) și Avizul CESE intitulat „Pentru o directivă-cadru europeană privind venitul minim” (JO C 190, 5.6.2019, p. 1).

provocările economice și sociale. Chiar dacă răspunsul la criza actuală trebuie să fie prompt și justifică anumite măsuri temporare excepționale, acestea nu pot contraveni statului de drept și nu pot pune în pericol democrația, separarea puterilor în stat și drepturile fundamentale ale cetățenilor europeni. CESE insistă asupra faptului că toate măsurile de politică adoptate în acest sens trebuie să fie armonizate integral cu valorile noastre comune, astfel cum sunt prevăzute la articolul 2 din TUE.

7.2. În acest nou proces de redresare și de reconstrucție, CESE speră ca această proximă conferință privind viitorul Europei să constituie o ocazie de a consolida și a aprofunda structura instituțională a UE, precum și de a asigura o veritabilă reînnoire a proiectului UE, capabil să facă față provocărilor din următoarele decenii.

7.3. Criza provocată de pandemia de COVID-19 a scos la iveală limitele și deficiențele instituționale ale Uniunii Europene, totodată demonstrând nevoia stringentă pentru o Uniune eficientă și eficientă. Se impune o nouă structură a Uniunii Europene, care să treacă dincolo de contextul pieței unice UE pentru a conduce la o Europă mai integrată cu o capacitate fiscală reală și al cărei obiectiv principal să fie îmbunătățirea condițiilor de viață și de muncă ale cetățenilor săi. Din aceste motive, CESE consideră că procesul conferinței ar trebui să țină cont de instrumentele de redresare existente ale UE și de solidaritatea care a fost deja instituită, asigurându-se totodată durabilitatea ecologică, dezvoltarea economică, progresul social, securitatea și democrația. CESE subliniază faptul că, în pofida pandemiei, implicarea directă a organizațiilor societății civile, precum și a partenerilor sociali și a reprezentanților aleși trebuie să rămână o prioritate a conferinței și așteaptă cu nerăbdare începerea conferinței în vederea edificării unei Uniuni mai democratice, mai eficiente și mai reziliente împreună cu toți cetățenii UE. CESE consideră că domeniul de aplicare al conferinței ar trebui să fie lăsat de către Comisie deschis oricăror rezultate posibile, inclusiv propuneri legislative, inițierea unor schimbări la nivel de tratate sau de altă natură.

7.4. În opinia CESE, dezinformarea reprezintă o amenințare directă nu numai la adresa capacității cetățenilor de a lua decizii politice în cunoștință de cauză, ci și la adresa proiectului integrării europene și, prin urmare, a unității, prosperității și influenței mondiale a Uniunii Europene. Slăbirea capacităților decizionale democratice ale UE este în interesul mai multor puteri străine și al grupărilor extremiste care se opun cooperării europene și unei coeziuni mai puternice. CESE ar dori să își afirme sprijinul ferm pentru eforturile actuale ale UE de combatere a dezinformării – externe și interne – și îndeamnă Comisia să asigure conformitatea deplină și să monitorizeze acțiunile de reglementare în conformitate cu codul de bune practici privind dezinformarea, continuarea dezvoltării „sistemului de alertă timpurie” instituit recent și a unităților de informații din cadrul STRATCOM, precum și extinderea acțiunilor Serviciului European de Acțiune Externă pentru combaterea dezinformării, în paralel cu extinderea considerabilă a acțiunii UE pentru combaterea dezinformării interne⁽¹⁸⁾.

7.5. CESE sprijină ferm propunerea Comisiei Europene de dezvoltare a unui „Plan european de acțiune pentru democrație”, care ar trebui să fie cuprinzător și să aibă un caracter permanent și capacitatea de a institui schimbări și care să fie asigurat prin sprijin financiar și prin coordonare interinstituțională. Planul european de acțiune pentru democrație și inițiativele aferente viitoare ar trebui să își fixeze un nivel de ambiție mai mare pentru a asigura existența unei presei libere și pluraliste și a unui jurnalism independent de calitate, pentru reglementarea eficientă a platformelor de comunicare socială, în special pentru combaterea dezinformării și inclusiv pentru reglementarea publicității politice online și a responsabilității pentru conținutul aferent, pentru un proces electoral modernizat și pentru includerea grupurilor dezavantajate, în special a persoanelor cu handicap, dar și pentru extinderea educației civice cu privire la Uniunea Europeană și la procesul democratic al acesteia în toate statele membre. CESE reamintește propunerea sa privind o strategie a UE ambițioasă de comunicare, educare și sensibilizare a cetățenilor cu privire la drepturile fundamentale, statul de drept și democrație⁽¹⁹⁾.

7.6. Se impune luarea de măsuri suplimentare pentru a asigura o presă liberă și pluralistă și un jurnalism independent de calitate, precum și reglementarea platformelor de comunicare socială în vederea combaterii dezinformării, care să includă reglementarea publicității politice online și a responsabilității pentru conținutul aferent publicat online.

7.7. O mai bună legiferare și vedere prospectivă

7.7.1. CESE solicită în continuare o Agendă revizuită pentru o mai bună legiferare, care să integreze „o verificare a durabilității” pentru a asigura faptul că toate actele legislative și politicile UE contribuie la realizarea ODD.

⁽¹⁸⁾ SOC/630 – „Efectele campaniilor asupra participării la procesul de luare a deciziilor politice” (JO C 311, 18.9.2020, p. 26).

⁽¹⁹⁾ JO C 282, 20.8.2019, p. 39 și Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European și Consiliu: Consolidarea în continuare a statului de drept în cadrul Uniunii – Situația actuală și posibile etape ulterioare, 3 aprilie 2019.

7.7.2. CESE este dedicat acțiunii de contribuire la succesul noii platforme „Pregătiți pentru viitor” (F4F) care înlocuiește platforma REFIT și salută acțiunea de actualizare a rolului CESE în cadrul F4F în ceea ce privește participarea, reprezentarea și contribuția. Această platformă nouă va implica statele membre și reprezentanții societății civile în acțiunea de simplificare și reducere a sarcinii de reglementare inutile, precum și de pregătire a Europei pentru noi provocări care apar în viitor, cum ar fi digitalizarea. Criza provocată de pandemia de COVID-19 a demonstrat importanța conceperii de politici și a consolidării capacităților, astfel încât acestea să fie pregătite pentru abordarea incertitudinilor viitorului.

7.7.3. CESE subliniază faptul că o mai bună legiferare nu înlocuiește deciziile politice și nu poate, în niciun caz, să conducă la dereglementare sau să aibă ca efect reducerea nivelului de protecție socială, a mediului, a consumatorilor și a drepturilor fundamentale. CESE invită Comisia să revizuiască orientările și criteriile din setul său de instrumente pentru o mai bună legiferare în vederea integrării obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) ale Agendei Orizont 2030 în procesele de evaluare. O „verificare a durabilității” ar trebui inclusă în mod explicit în setul de instrumente pentru o mai bună legiferare. CESE își reiterează solicitarea ca ecosistemul european în domeniul evaluării impactului (EI) și al evaluării continue să evolueze în continuare, în vederea îmbunătățirii calității sale și a promovării participării active a societății civile organizate la proiectarea și punerea în aplicare a legislației ⁽²⁰⁾.

7.7.4. CESE îi sugerează Comisiei să combine consultările publice (din cauza limitărilor acesteia) cu mese rotunde ad-hoc ale părților interesate relevante, cum ar fi partenerii sociali și societatea civilă organizată, pentru a consolida democrația participativă.

7.7.5. Ar trebui să se consolideze implicarea organizațiilor societății civile în evaluarea impactului și în perspectivele strategice pentru a asigura faptul expertiza și cunoștințele practice ale acestora sunt luate în considerare în proiectarea legislației și a politicilor viitoare în noul context al perioadei care urmează pandemiei de COVID-19.

7.7.6. Organizațiile societății civile sunt ele însele victime ale inegalităților și ale deficiențelor sistemului. Capacitatea lor actuală și viitoare de a satisface nevoi este amenințată de resursele adesea limitate și fluctuante. Aceste aspecte trebuie rezolvate prin asigurarea unor mecanisme de finanțare pentru OSC. Programul de lucru al Comisiei pentru 2021 ca urmare a crizei reprezintă o oportunitate majoră de a revizui legătura dintre UE și organizațiile societății civile în sensul unui sprijin financiar mai durabil și structural față de finanțarea bazată pe proiecte.

Bruxelles, 16 iulie 2020.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Luca JAHIER

⁽²⁰⁾ INT/886 – „O mai bună legiferare pentru bilanț” (JO C 14, 15.1.2020, p. 72).